# Plan edukacije HMS-a: treninzi, škole i instruktori

*Radna verzija za raspravu · Perica Matijević · studeni 2026.*

## Nazivlje

U cijelom dokumentu ovi nazivi znače točno ovo:

- **Instruktor HMS-a:** osoba koju HMS priznaje za vođenje programa HMS-a. Ima tri stupnja, od nižeg prema višem:
  - instruktor pripravnik,
  - instruktor,
  - viši instruktor.
- **Edukator HMS-a:** iskusni instruktor kojeg imenuje HMS. Piše programe, osposobljava instruktore i provjerava ishode programa.
- **Nositelj poduke:** osoba ili klub koji danas podučava vozače, ali nema podršku i priznanje HMS-a.
- **Polaznik:** dijete ili odrasli koji pohađa program.
- **Program:** osnovni, napredni ili natjecateljski. Svaki ima jasan ishod i završava jednom praktičnom provjerom.
- **Modul:** kraći dodatni sadržaj po izboru, na primjer roadbook ili prva pomoć. Bez provjere.
- **Potvrda HMS-a:** dokument koji polaznik dobiva nakon završenog programa.
- **Licenca instruktora:** dozvola HMS-a za rad instruktora. Vrijedi tri godine.
- **Priznata škola HMS-a:** oznaka za klub ili organizatora koji ispunjava zajednički minimum.
- **Novak:** vozač na prvim utrkama, s vidljivom oznakom.
- **Trener:** profesionalna kategorija stručnog kadra iz Zakona o sportu (NN 141/22, čl. 17 i 19). Zakon ga veže uz propisane programe osposobljavanja, pet razina i upis u Registar stručnih kadrova (čl. 29). HMS je izuzet od tih odredbi. Naziv trener zasad ne koristimo u komunikaciji ni u dokumentima za osobe u sustavu edukacije HMS-a.
- **Također ne koristimo:** „instruktor vožnje”, „škola vožnje” i „autoškola”. Ti se nazivi koriste za osposobljavanje kandidata za vozačku dozvolu.

## 1. Ukratko

Djeca i odrasli traže poduku i nalaze je tamo gdje postoji. Takva poduka u Hrvatskoj već postoji i često daje vrlo dobre rezultate, ali nema zajedničkog okvira.
**HMS kao nacionalni savez ima obvezu brinuti se o razvoju sporta, sigurnosti i zaštiti okoliša. Edukacija, za kojom očito postoji potreba i potražnja, prvi je korak.**

## 2. Gdje smo danas

- **Poduka već postoji:** roditelji uče djecu, prijatelji prijatelje. Iskusni vozači vode „škole” u

kojima godinama odgajaju generacije vozača.
- **Različite razine:** od treninga s velikim odazivom i polaznicima iz cijelog svijeta do osnovnog znanja koje roditelji prenose djeci.
- **Nema okvira:** tko uči u Slavoniji, nauči nešto drugo od onoga tko uči u Istri ili Kninu. Nema zajedničkog minimuma za sigurnost, opremu ni ponašanje u prirodi.
- **Nema znanstvene podloge:** pedagoški, metodički i didaktički dio ovisi o prirodnom talentu onoga tko podučava. U drugim sportovima trening se već kod djece prilagođava stanju organizma (laktati, VO2 max i slično).
- **Polaznici su motociklisti i naša briga:** otvaraju se ista pitanja kao na utrkama. To su odgovornost organizatora, sigurnost i osiguranje, ispravnost motocikla, utjecaj na okoliš i rizik za ugled HMS-a.
- **Na start može svatko:** u mnogim sportovima na utrku dolazi samo onaj tko se već dokazao. Kod nas se svjetski prvak vozi zajedno s početnikom.
- **Nesklad u priznanju:** priznanja nema ili se dobiva olako. Suci nerijetko licencu dobiju relativno jednostavno, a jedna licenca pokriva mnogo disciplina, iako stvarno znanje pokriva jednu. Djeca koja mjesecima i godinama treniraju u blatu i na kamenu, kao ni roditelji koji su odgojili prvake, nemaju ni priznanje ni licencu.

# 3. Zakon o sportu

HMS je posebnom odlukom izuzet od odredbi Zakona o sportu o stručnim kadrovima. Ne moramo imati trenere, a instruktore i administratore možemo imati.
To je naša sloboda: okvir, razine instruktora i potvrde postavljamo sami. Zato ih moramo postaviti dobro.

# 4. Osnovna ideja: sloboda uz okvir

Danas imamo slobodu, ali nemamo sustav. Sloboda je dobra jer nas ništa ne sputava. Loše je što nema ujednačenosti, priznanja ni jamstva sigurnosti.
Prijedlog je da slobodu zadržimo i da si u ovoj fazi ne namećemo okvire koje ne možemo ispuniti, ali da se za vlastito dobro uozbiljimo i organiziramo. HMS predlaže lagani okvir:

1. **Radna skupina za edukaciju:** uz obvezno sudjelovanje direktora disciplina okuplja iskusne i dokazane nositelje poduke i druge zainteresirane. Zajedno izrađuju prvi zajednički pedagoški, metodički i didaktički minimum za instruktore i edukatore.
2. **Stručnjaci:** koliko je moguće, HMS uključuje stručnjake za edukaciju i sportski trening. Gdje nemamo vlastito znanje, na primjer iz pedagogije, didaktike i metodike, savjetnici mogu biti i osobe izvan HMS-a, kao i licencirani treneri i edukatori iz drugih zemalja.
3. **Odgovornost na terenu:** za provođenje programa odgovaraju direktori disciplina i edukatori koje imenuje HMS.
4. **Razvoj:** s vremenom se programi usavršavaju, usklađuju sa svjetskim standardima i formaliziraju, sve do formalnih trenera ako se za to pokaže potreba.

# 5. Načela

1. **Povezujemo, ne otimamo:** programi ostaju onima koji su ih stvorili. HMS usmjerava, okuplja, priznaje i promovira instruktore i edukatore, a oni unapređuju i razvijaju sustav edukacije.

2. **Okvir, ne kalup:** zajednički je samo minimum. Metode, sadržaj i stil ostaju slobodni.
3. **Prvo sadržaj, onda institucije:** prerano je sazivati ručak dok je zec još u šumi. Najprije dobri programi i ljudi koji ih nose, a tek onda KIF, licence i formalizacija.
4. **Mali koraci:** radimo ono što znamo i možemo, jedno po jedno.
5. **Priznanje za rad:** i oni koji uče druge i polaznici dobivaju potvrdu.
6. **Otvoreno svima:** djeci, ženama, rekreativcima i osobama s invaliditetom.
7. **Pošteno:** svaki program nosi ime autora. Nitko se ne okorištava tuđim radom.

# 6. Što bi okvir mogao sadržavati

Sve ovo je prijedlog za raspravu.

1. **Popis postojeće poduke:** tko, gdje, koja disciplina, za koga. Prvi put ćemo znati što sve imamo.
2. **Zajednički minimum:**
    a. sigurnost i zaštitna oprema;
    b. prva pomoć;
    c. ispravnost motocikla;
    d. osiguranje polaznika;
    e. ponašanje u prirodi (Moto Green Standard);
    f. rad s djecom: privola roditelja i zaštita djece;
    g. pedagoški minimum: pedagogija, didaktika i metodika.
3. **Put vozača:** tri programa za polaznike, od prvog susreta s motociklom do natjecateljske spremnosti (točka 7). Kasnije možemo raspraviti treba li za neke klase ili utrke prethodno završiti program.
4. **Razine instruktora:** od instruktora pripravnika do edukatora (točka 7). Priznaje se dugogodišnje iskustvo onih koji već odgajaju generacije.
5. **Programi po disciplinama:** pišu ih oni koji ih već provode. Svaki program ima cilj, sadržaj, trajanje, uvjete i način provjere znanja.
6. **Potvrda HMS-a:** polaznik koji završi program dobiva potvrdu, a instruktor priznanje.
7. **Međunarodna vrata:**
    a. **FIM Training Camps:** HMS može prijaviti kamp u kalendar FIM-a. Strani polaznici tada dobivaju jednodnevnu FIM licencu s osiguranjem.
    b. **FIM tečajevi za instruktore:** FIM financira tečajeve za motocross trenere, kako ih on naziva, i priznaje međunarodni okvir po kojem savezi grade vlastite programe.
    c. Dugoročno neki hrvatski program može postati međunarodno priznat.

**Primjer:** britanski savez ACU ima tri razine trenera: klupski, projektni i komercijalni. Svi moraju proći provjeru vožnje, imati tečaj prve pomoći i potvrdu o nekažnjavanju.

# 7. Prijedlog naziva i razina

Ovo je prijedlog za raspravu. Nazivi su objašnjeni na početku dokumenta.

## Instruktori HMS-a

- **Instruktor pripravnik:** pomaže na treningu pod vodstvom instruktora. To može biti roditelj, iskusni vozač ili mladi sportaš. Uvjet: licenca HMS-a, tečaj prve pomoći i uvodni

seminar HMS-a.

- **Instruktor:** samostalno vodi početnike i rekreativce, od opreme i sigurnosti do osnovne tehnike. Vodi osnovni i napredni program. Uvjet: završen napredni program ili dokazano iskustvo, zajednički pedagoški minimum i praksa uz iskusnijeg instruktora.
- **Viši instruktor:** vodi natjecateljski program i pripremu za natjecanja u svojoj disciplini, na primjer viši instruktor endura. Uvjet: dvije godine rada kao instruktor i natjecateljsko iskustvo.
- **Edukator HMS-a:** piše i vodi programe, osposobljava druge instruktore i provjerava ishode programa. Imenuje ga HMS na prijedlog radne skupine za edukaciju. Uvjet: viši instruktor s vlastitim programom.

**Priznanje iskustva:** ljudi koji godinama uče druge izravno postaju viši instruktori ili edukatori, na prijedlog radne skupine i direktora discipline.
**Licenca instruktora:** vrijedi tri godine i obnavlja se usavršavanjem, kao licence vodiča i edukatora u HPS-u. Završen FIM tečaj dodaje međunarodnu oznaku.

## Programi za polaznike

Tri razine umjesto niza ispita. Razine prate tri faze učenja motoričkih vještina (Fitts i Posner): polaznik najprije uči što treba raditi, zatim kako to raditi, a na kraju to radi automatski i pažnju posvećuje utrci. Svaka razina ima jasan ishod: što polaznik na kraju zna i može.

- **Osnovni program:** polaznik sigurno vlada motociklom na uređenom terenu. Oprema, kontrola motocikla, kočenje, skretanje, pravila ponašanja i osnove prve pomoći.
- **Napredni program:** polaznik samostalno i odgovorno vozi u svojoj disciplini, u grupi i u prirodi. Tehnika discipline, čitanje terena, osnove mehanike i Moto Green Standard.
- **Natjecateljski program:** polaznik je spreman za prvu utrku. Pravila, zastave, start, sigurnost u utrci i priprema. Prijedlog: uvjet za prvu natjecateljsku licencu. Može biti kratak, kao britanski tečaj od jednog dana uz provjeru vožnje.

**Provjera:** na kraju svake razine instruktor provjerava ishod jednom praktičnom vožnjom. Nema pismenih ispita za svaku sitnicu.
**Priznavanje prethodnog znanja:** tko već zna, ne mora prolaziti program. Licencirani natjecatelji i iskusni vozači priznaju se, a polaznik može ući izravno na višu razinu ako na provjeri pokaže da zna. Isto načelo poznaje i hrvatski sustav kvalifikacija kao vrednovanje prethodnog učenja.
**Isti okvir za sve:** razine su iste za sve discipline i uzraste. Sadržaj za djecu, odrasle i pojedine discipline određuju radne skupine.
**Novak:** vozač na prvim utrkama vozi s vidljivom oznakom. Britanski ACU od novih cestovnih vozača traži tečaj pravila i provjeru vožnje, a zatim prvih deset utrka voze u narančastom prsluku.
**Moduli po želji:** navigacija po roadbooku, prva pomoć na terenu, mehanika, odgovorna vožnja u prirodi. Polaznik dobiva potvrdu o sudjelovanju, bez ispita.

## Škole

Klub ili organizator koji ispunjava zajednički minimum dobiva oznaku Priznata škola HMS-a, u dvije razine: početna i natjecateljska. Model je francuska oznaka EFM. Škola zadržava svoje ime, na primjer „Enduro škola X, priznata škola HMS-a”.

# 8. Koraci

1. **Zima 2026./2027.:** popis postojeće poduke. Sastanak svih zainteresiranih.
2. **Proljeće 2027.:** radne skupine po disciplinama pišu programe i dogovaraju zajednički minimum.
3. **Sezona 2027.:** pilot 2–3 programa s potvrdom HMS-a. Edukacija vožnje za pripadnike HGSS-a.
4. **2028.:** opći akt HMS-a o programima i, ako je potrebno, licenciranju. Prvi FIM Training Camp u Hrvatskoj. Hrvatski instruktori na FIM tečaju.
5. **2029. i dalje:** suradnja s KIF-om i međunarodno priznanje programa.

# 9. Sastanak zainteresiranih

**Cilj:** okupiti ljude koji već uče druge, otvoriti pitanja iz ovog plana i pokrenuti raspravu. Od sudionika tražimo da ponude prijedloge programa i okvira.
**Koga zovemo:**

- nositelje poduke iz svih disciplina;
- iskusne vozače koji uče druge;
- sportske direktore disciplina;
- direktore za suce, zdravstvo, tehniku i okoliš;
- roditelje mladih vozača.

**Prije sastanka:** svaki nositelj poduke pošalje kratak opis svoje poduke na jednoj stranici. Opis kaže kome je poduka namijenjena, što polaznik nauči, koliko traje, kako se provjerava napredak i koliko polaznika ima godišnje.
**Dnevni red (oko dva sata):**

| **Vrijeme** | **Točka** |
|---|---|
| 15 min | Upoznavanje: tko što radi i s kim |
| 15 min | Gdje smo danas i što želimo |
| 45 min | Kratka predstavljanja postojeće poduke |
| 30 min | Rasprava: okvir, minimum, potvrde |
| 15 min | Radne skupine po disciplinama i sljedeći koraci |

# 10. Pitanja za raspravu

- Što mora biti zajedničko svim programima, a što ostaje slobodno?
- Kako priznati iskustvo ljudi koji godinama uče druge, a nemaju papir?
- Kakvu potvrdu treba dobiti polaznik? Treba li ona vrijediti za licencu ili start na utrci?
- Treba li uvesti put vozača i postupan pristup jačim klasama?
- Kako riješiti osiguranje polaznika?
- Kako uključiti poduku sa stranim polaznicima i FIM?
- Tko vodi radne skupine po disciplinama?

- Kako zaštititi autore programa i njihov rad?

# 11. Na što pazimo

- **Rokovi:** svaki korak ima nositelja i rok, inače ništa ne krene.
- **Okorištavanje:** kad posao bude dobro napravljen, ne smije ga preuzeti netko tko vidi samo svoj interes.
- **Licitiranje:** radimo ono što znamo i možemo, umjesto da nabrajamo opcije.
- **Birokracija:** okvir ne smije ugušiti ljude koji danas rade dobro.

# Izvori


- Zakon o sportu, NN 141/2022
- Pravilnik NN 91/2023: sadržaj programa za instruktore i trenere
- Ministarstvo turizma i sporta: Stručne kvalifikacije u sportu
- HPS: Planinarstvo na popisu izuzetih sportova
- FIM Training Camps Guidelines
- FIM International Trainers Course MT-2
- ACU: Becoming an ACU Trainer
- FFM: Guide de l'encadrement 2026
- FFM: oznaka École Française de Motocyclisme
- ACU: put novog vozača u cestovnim utrkama
- HPS: Pravilnik Komisije za vodiče
- Fitts i Posner: tri faze učenja motoričkih vještina
- Pravilnik o vrednovanju prethodnog učenja, NN 79/2024
- **Vlastiti dokumenti:** Program djelovanja HMS 2025.–2030., PR strategija HMS-a 2027.–2031. (HMS Academy), Prijedlog suradnje (suci i treneri)